

LÓRÁNT

581 1926

CIMBORA

ROMÁNIA ÉS AZ UTÓDALLA-
MOK EGYETLEN MAGYARNYELVŰ
KÉPES HETI GYERMEKLAPJA

FŐSZERKESZTŐ:
Benedek Elek

HONIG, MAYER OMAR

A leggazdagabb.

Irta: LAMPÉRTH GÉZA.

Kis templomunk hátsó padjában
Kopott zsoltár busul magában.
Reménykedve várja, csak várja:
Mikor jó már öreg gazdája.

Csudálkozik egyre felette,
Hogy a por is már-már belepte,
Vasárnapra mulik vasárnap
S hire-nyoma sincs a gazdának.

Pedig, ha szólt a harang szava,
A legelső mindig ő vala.
Téli fagyba' s nyári melegbe'
Az éneklést mindig ő kezdte.

Kedves énekét csak felcsapta
S mint a szarvas hives patakra:
Óhajtozott lelke az égbe,
Uram, a Te szíved élébe!...

S egy mosolygó őszi estelen
El-fel is szállt szépen, csendesen...
S ott, hol nem kell többé a zsoltár,
Az égi kórusban dalol már.

Itt e földön mimást se hagyott,
Csak zsoltárját s az üres padot.
Sopánkodott is a szóbeszéd:
— Eléneklé szegény mindenét...

Szánják, mondják szegénynek mások,
Mi tudjuk csak dalos pajtások,
S a kopott könyv s az az árva pad:
— Ő volt „szegény“ a — leggazdagabb!

(Budapest.)

Gyuszi, a masiniszta.

Irta: KERESZTURY SÁNDOR.

Gyuszi nem várta meg, amíg a család többi tagjai is befejezik az ebédet, vagy marcona nézésű apja, a munkának élő földbirtokos felemelkedik az asztaltól, hogy — mint mondani szokás — „megbontsa az asztalt“, hanem felugrott, az asztal közepére helyezett széles tányérból kezébe kapott két nagyraszabott dióskiflit és az ajtó felé indult.

— Gyuszi! — kiáltott utána édesanyja. — Nem illik az asztaltól elrohanni. Hova indultál? Gyere vissza.

A rendetlenségéről nevezetes fiú azonban csakugy vállán keresztül szökött vissza:

— Köszönöm szépen az ebédet! Kezét csókolom! Játsszani megyek.

Odakint melegen sütött a tüzes nyári nap. A végeláthatatlan szántóföldeken szemmel láthatóan piritotta az árpát és a zabot. Messziről idehallott a cséplőgépek bugása és az erdő alatt csalogató csillogással hömpölygött a patak vize.

— Ma délután mit játszszak? kérdezte meg önmagától a kert alatt, hova azért tért be, hogy

zsebeit megtöltse körtével és szilvával. Azonnal felelt is magának: — Megyek a cséplőgéphez.

Általános szokás, hogy a cséplőgép mellé cséplésben ugynevezett „ellenőröket“ állítanak. Szalonta tájékán, a nagy magyar költőnek, Arany Jánosnak szülőföldjén, ezek az „ellenőrök“ rendszeren szegénysorsu diákokból kerültek ki, akik azért, mert feláldozták a munka oltárán kéthónapos vakációjukat, pénzt kaptak. Szeptemberben új ruhában iratkoztak be a következő osztályra, sőt büszkén mondhatták el magukról, hogy a tankönyvek árát is saját keresményükből fizették ki. Feladatuk az volt, hogy a cséplőgépből kiömlő tiszta, acélszínű buza és egyéb magot zsákokba gyűjtötték, aztán a mérlegen pontosan lemérték és a teli zsákok súlyát egy fekete könyvbe lelkiösmeretesen feljegyezték. Sokszor még ezzel a munkával sem elégedtek meg, hanem tanítást is vállaltak. A falvak elbukott diákjait készítették elő az augusztusi pótvizsgára.

Érthető tehát, ha a cséplőgépnél Gyuszi is

most az „ellenőrt“ kereste. Őkelmének is szükségére volt nyári tanulásra. Nem azért, mintha olyan szorgalmas lett volna, hogy a nyári vakációban észbe jusson átismételni azt, amit a múlt évben tanult, de évközben elhanyagolta a tanulást, a vizsga előtti napokban pedig már hiába igyekezett, két hét alatt nem lehet pótolni tíz hosszú hónap mulasztásait és tanárai elbuktatták. Apja büntetésből a kéthónapi vakációban szigorúan tanulásra fogta és minden délelőtt és délután két teljes órán keresztül kellett pótolnia mulasztásait.

— Jó napot kívánok! — köszönt Gyuszi a cséplőgép „ellenőrének“, aki a pótvizsgára előkészítette.

— Isten hozta, Gyuszi — fogadta Bényei, az ellenőr, aki hetedik gimnázista volt a szalontai állami „liceumban.“

Az urfi leült az egyik teli buzászsákra és nézte a dolgozó embereket, kik serény igyekezettel hányták a kévét a gép tetejére. A gép szájánál nagy karikájú zöld szemüveggel állott az „etető“, aki kővér buzakévékkel „etette“ az éhes masinát. Éles késsel gyors egymásutánban nyisszentgette a kévék kötelekét és hányta őket a csép alá. Ilyenkor a gép zugása elkezdett, a cséplőt hajtó kazán megcsendesedett és látszott, hogy nagy erőlködésbe került, míg a nagy „lendítő“ keréken csattogó szíj segítségével erőt adott a nagy hengereknek a buzaszemek kifejtéséhez.

Az „ellenőr“ valamit olvasott.

— Milyen könyv ez? — fordult hozzá Gyuszi és elkapta a kezében tartott könyvet.

Az ellenőr visszavette a könyvet és röviden ennyit mondott:

— Fizika.

— Mi az a fizika? — érdeklődött tovább Gyuszi.

— A fizika — fejtegette Bényei — olyan könyv, mint az olvasó, vagy a számtan, vagy a természetrajz. Tankönyv. Tanulnak belőle.

— Mit? — emelte maga alá lábait Gyuszi és bizelgőnek találta magára nézvést, hogy az egyik kisázsiai utazó utleírásaiból még most is emlékszik rá, hogy szoktak ülni a törökök.

Bényei fejtegette:

— Bizony, sok mindent. A fizikából tanulod meg, hogy mi a villamosság? Az az erő, mely a városi utcákat világítja. A fizikából tudod meg, hogy a víz folyékony, ugynevezett „cseppfolyó“, a vas pedig szilárd. Sőt a fizikából tudhatod meg azt is, hogy mi a tűz . . .

Gyuszi közbevágot:

— Hiszen akkor ez sokkal könnyebb, mint az, amit mi tanulunk. A tüzet én is tudom, hogy micsoda?

Kacagott. Nem várta meg, míg az ellenőr mai leckéje felől érdeklődik, hanem felkerekedett és a szalmakazlakhoz indult. A cséplő mellett nagy boglyákba volt rakva a csépeletlen buza. Ha az egyik buzarakás elfogyott, a gépet előbb huzatták és gondoskodtak róla, hogy minél kevesebb ideig szüneteljen a munka. A fogyófélben levő buzarakások alatt százával tanyáztak az egerek.

Gyuszi megzörgette zsebében a gyufás dobozt, melyet otthon, a konyhából rekvirált magának és a csonka buzaasztaghoz közeledett. A munkások ismerték, tudták, hogy az „ur“ fia és félreállottak utjából.

— Hozzák ide élve az egereket! — adta ki a parancsot Gyuszi urfi. Felülelt egy öl szalmát és az ellenőr felé fordult.

A következő percben már mindenki őt nézte. A szalmából tüzet rakott és ahogy a munkások egyenkint hozták az élve elfogott egereket, ő a megrémült jószágokat a tűzbe dobta.

Lett iszonyatos cincogás. A tüzredobott állatok kétségbeesett lármát csaptak, s a munkások abbahagyták a munkát és csodálkozva nézték a szivtelen szórakozást. Bényei, az ellenőr is nézte egyideig, majd mikor már kifogyott a türelemből, raktaltott:

— Gyuszi! Micsoda lelketlenség ez? Nem szégyelled magadat? Negyedik gimnazista létedre ilyen játékkal szórakozol? Haszontalan vagy! Okosabban tennéd, ha addig tanulnál!

Az urfi vállat vont. Ebben a pillanatban azonban váratlan fordulat történt. Azok az emberek, akik a cséplő tetején állottak, észrevették, hogy közeledik az uraság kocsija. Villámszerűen futott végig a munkások között a hír:

— Jön az „ur“.

Az „ur“-on Gyuszi apját értették. Gyuszinak sem kellett több. Mielőtt az „ellenőr“ megragadta és átadta volna az apjának, futásnak eredt és néhány szempillantás alatt elnyelték a kertek alatt elterülő erdő bokrai.

Csak uzsonna idejére került vissza. A gép pihent és a munkások a szalmáskertet övező akácfák hűvösében ülve szalonnát és kenyeret falatoztak, a gépész a szalmakazal tövében hevert és aludt.

Gyuszi körülnézett s amikor látta, hogy senki sincs a közelben, a kazán mellé lopózko-

dott. A kazán olyan volt, mint egy fekete szörnyeteg. Messzire árasztotta magából a meleget. Izzadt és a hátán lehulló verejték sisterékölt.

— Mi volna, — mormogta magában Gyuszi — ha meginditanám a gépet?

Nevetett.

— Nagyszerű gondolat! Nagyszerű! Gépész leszek! Masiniszta leszek!

Az elhatározást tett követte. Kinyitotta a kazán ajtaját és úgy, mint ahogy a fütőtől látta, felülelt egy hasáb fát és a kazán gyomrába pattogó tűzbe dugta. A tűz azonnal belekapott, aztán anélkül, hogy a kazán ajtaját becsukta volna, a vasszörnyeteg oldalának támasztott egy másik fahasábót, azon felmászott és a masina indító készülékét kinyitotta. A gőz eszeveszetten tódult a billentyűkbe, melyek a kerekét mozgatják és egy-két szempillantás alatt járt a gép. Kéménye ontotta a füstöt. A tűz pattogott gyomrában, a kéményen keresztül repültek a szikrák a levegőbe és szállottak a szalmakazlak felé. Már-már azt lehetett hinni, hogy a hirtelen felszabadított gőz kilendíti helyéből a karókkal megrögzített kazánt.

Gyuszi megijedt.

— Most mi történik? Nem tudom megállítani.

Fejében valami szédülés felét érzett, aztán a sístergő kazánra zuhant. Ahol a kazán tüzes bordái megérintették testét és arcát, a bőrön széles fehér sebek nyíltak. Mire jajgatására az uzsónázó munkások előrohantak, már ájultan találták a földön. Szemei fáradtan csukódtak le, arcát vörös égési foltok borították és magánkívül jajgatott. Hazavitték és orvost hívtak. Ágynak esett. Nagy láz lepté meg és az orvos bácsi is csak nagy ügygyel-bajjal mentette meg az életnek.

Amikor nagy fájdalmai voltak és gyötörte a láz, ágyában felemelkedett és sirva kiabálta a lázas állapotban elképzelt munkások felé:

— Ne égessétek el élve azokat az egereket! Ne legyetek olyan lelketlenek! Ne hozzátok ide szegény állatokat, ugysem tudok olyan szívtelen lenni, mint ti!

Szemét lecsukta és félálomban rebegte:

— Anyukám! Anyukám! Nézd azt a fekete gépet... Elgázol! Eppen felém indult... Anyukám! Anyukám! Hívd azonnal apukát, mert elgázol a cséplőgép... Anyukám!...

Forró patakokban megindultak könnyei és mosták, mosták sebbel borított arcát. Tisztították a nagy szégyentől, melyet egykori szívtelen

ségével és meggondolatlanságával — bizony — maga keresett magának. Anyja kitapogatta homlokán azt a helyet, melyet annak idején kikerült az égés és csókokkal halmozta el.

Eltelt hat hónap, mire anyyira meggyógyult, hogy a szobában járkálhatott. Bényei, a nyári „ellenőr” már lerázta a hetedik osztály terheinek is felét magáról, mire Gyusziéktől biztató híreket kapott. Karácsonykor felkereste volt tanítványát. Gyuszi levért volt és szomorú. Arcán már begyógyultak a sebek, de a forradás helyét az orvosok semmiféle kenőccsel sem tudták eltüntetni.

— Tudod-e már, mi a tűz? — kérdezte tőle fájó szívvel Bényei, amikor magukra maradtak a szobában.

— Tudom, — felelt könnyezve Gyuszi. — Soha nem teszek többet semmiféle rosszat. Tanulok és a szüleim szavát megfogadom.

Hangjában annyi fájdalom és bánat volt, hogy az „ellenőr” is megszánta és megkönnyezte. Azóta elmúlt négy esztendő. Gyuszi is hetedik gimnazista lett és fizikát tanul. Apja a szalontai „liceum” internátusába iratta. Tanul és példában viselkedik. Valabányszor azonban a tükrőben néz, egykori rakoncátlan szíve elszorul és szeretne tele torokkal odakiáltani azoknak a cimboráknak, akik még mindig olyan pajkosak, mint ő volt régen: „Fiúk, okuljatok az én szomorú esetemből!”

(Csegőd.)

Mindent tűrök . . .

Irta: MEDVECZKY ISTVÁN.

Mindent tűrök: a gunyt, szidalmat,
S a fájdalom sem fáj nekem,
Ha átölel s homlokon csókol
Egy nő, ki félt, óv szüntelen.

Kinek sorsa egy az enyémmel
És ugy szeret, mint senki más,
Ki bajomat szíven hordozza
S minden szava vigasztalás.

Egy nő, aki szent én előtttem;
Ki járt sokat a Golgothán;
Ki többet tűrt, szenvedett nálam,
És szenved most is . . . Az anyám!

(Máramarosziget.)

Fonó leány.

Nyáron gyapju, télen kender: Kedves s hasznos a munkája,
Mindig fon az asszonyember, Gyönyörűség nézni rája.

Deberhán várakozva tekintett a karesu női alakra.

— Vesd hátra fátyolodat, hogy arcodban gyönyörködjem.

A hölgy mélyen lehajtotta a fejét.

— Vonakodsz parancsomnak engedelmeskedni?

Pál diák a lányka mellé sietett és magyarul suttogott a fülébe. Engedelmségre intette.

— A basa jó ember, de vérmes és hirtelen haragu. Ne ingereld hát!

A női alak szeliden ingatta fejét.

A basa haragosan pattant föl és töréhez kapott. Látszott rajta, hogy erősen indulatba jött.

— Rögtön saját kezemmel szúrtak le, ha ellenszegülsz!

Pál diák engesztelve szólalt meg.

— Kegyes szívű basa! Türtőztessd haragodat ezen szemérmes lány ellenében. Majd énekel, szép hangja eloszlatja homlokod boruját! A levél a szép hangját emlegeti.

— Jól van, hát énekelj!

A nő újból nemet intett.

A basa kettőt tapsolt. Egy kegyetlen arcu szerencsen lépett be. A kezében hatalmas pallos. A hóhér!

— Abdallah! Állj az asszony mögé. Ha tapsolok, üsd le a fejét!

A szerencsen óriás a remegő hölgy alak háta mögé állott és hüvelykujjával megtapintotta a pallosát, hogy elég éles-e! Pál diák a basa háta mögött integetett a lány felé, hogy ne vonakodjék tovább, mert rögtön életét veszti.

A basa zordonan megszólalt.

— Énekelsz hát?!

Felemelte a kezét. A pallos is magasra emelkedett. Akkor a hölgy alak megmozdult és a következő pillanatban érces, tömör hang harsant föl a torkán, mint a trombitaszó. A basa fülének dobhártyája majd megrepedt, a terem oszlopai majd összedültek, az ablakok megrezzentek. A basa ijedtében hirtelen visszaült a földre. A hóhér kezéből kihullott

a pallos. A hölgy pedig énekelt, majd a torka szakadt meg:

„Keresztények sirjatok, mélyen szomor-
 (kodjatok,

Keseregjen minden szív!

Aki Jézusához hív“.

A basa elkéült haragjában. Csak fuldokolt, beszélni sem tudott. Intett, hogy fogják meg a harsogó alakot. Egy pillanat alatt letépték a fátyolt Süket uramról és a basa elé hurcolták. A basa fölugrott mérgében.

— Ugy, hát ezt az angyalt küldte nekem Siligtár beg?! Ennek az ahamcsutkás gyaurnak lenne olyan patyolat fehér az orcája, mint a rózsaszírom! Hiszen már a szakáll kezd kiverődni az arcán! Termete nádszál?! A hangja olyan mint a fülemüle szava! Hamar borbélyt, vágjon eret rajtam, mert mindjárt megüt a guta! Te horgos orru majom, hogy kerülsz te ebbe a maskarába?! No, várj csak! Abdallah! Fogjad és a sáncban azonnal a fejét vedd és küldjétek Siliktárnak! No, megállj, gyöngyösi bég! Majd küldök én neked fülemülét! Az fog csak szépen füttyülni!

A hóhér megragadta áldozatát és kifelé hurcolta. De Süket uram kiszabadította valahogy magát és a basa elé térdelt.

— Kegyelmezz, vitéz basa, az életemnek! Tudok én szebb éneket is, csak hagyd meg életemet. Eléneklek neked valamennyit! Könyörülj én árva fejemenk!

— Mit ugat ez a kutya? — fordult a basa Pál diákhoz.

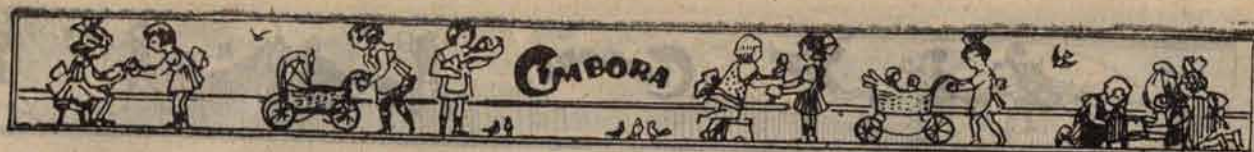
Pál diák elmondta, hogy mit beszélt Süket uram. A basa dühösen nevetett.

— No, várj csak! Egy pere mulva elmegy a kedved a dalolástól. Vidd Abdallah! Végezz vele!

— Uram Jézus! Boldogságos szüsz! Tégy esodát az én kis egyetlen fiaeszkámért, szerető hitvesemért! Ne engedd őket árvaságra szakadni!

Pál diák megszólalt.

— Várj még egy percentésig, kegyelmes basa. Ez az ember azt mondja, hogy dsinek

varázsolták el őt. Hogy ő maga sem tudja, hogy került rá az asszonyi ruha és hogy jutott kegyes szíved elé?

— Micsoda! Varázslat! Nem hiszem, diák, hogy a szellemek ennek a horgos örrü gyaurnak a kedvéért velem ilyen csunya üretát üzzenek! Meg kell hatnia!

— Kegyeimes basa, eztem haragodat! De nem tudom elhatgatni a gondolatomat, hogy ennek a szegény páranak az esete mégis csak csudálatos, mint az Elzeregyéjszaka valameiyik meseje. Nézz rá, reszket ez a nyomorult ember. Igazán, nevetni lehetne ezen!

— Igen, diák, ha mással esik meg a dolog, nevettem volna magam is. De rájtam ne nevéssen senki! Meghal! En ezt elvégeztem! Nem akarom, hogy csufot üzzenek belőlem!

Pál diák szomoruan megszólalt.

— Édes magyar testverem, Nem tudom megennyihetni a basa haragját. Meg kell halnod. Készülj illendően az Isten színe elé.

— Köszönöm diák a szándékomat. Magam is diák vagyok. Ugy halok hát meg, ahogy ez diákhöz illik. De mondd meg a basának, hogy ne vétesse el a fejemet. Ha elvágja a gegómet, akkor nem tudok énekelni majd a másvilágon. Ez igen csunya halál!...

Pál diák tanácsolta a basának Süket utam kétségbeesett kérését.

A basa nagyra nyitotta a szemét.

— Látom, hogy különös ficko ez a gyaur. Hát csak nyugtasd meg, nyakazas helyett majd fölakasztja Abdallan. Nekem mindgy!

(...VIGYASSZ! ROUVÉREZIK.)

MI UJSÁG?

Diákkongresszus Helisingforsban. Helisingforsban, Finország egyik városában a világ diákjai ebben a hónapban nagygyűlésre jönnek össze. A gyűlést évek munkájával készítették elő és részletesen fognak annak keretében beszámolni arról, hogy országoként hogyan él és milyen célokért lelkesedik az ifjuság s milyen célokkal indul neki az életnek. A gyűlést előkészítő „ifjusági képviselőháznak”, Genfben sajtóirodája van, ahonnan az egész gyűlés szervező munkája kiindul. A nemzetközi diákszövetség megszavaztatta ötven országnak huszonkét különböző nyelven beszélő diákját arra nézve, hogy kit tartanak a mult és jelen legnagyobb embereinek. A multa vonatkozóan a szavazatok alapján kialakult vélemény, hogy Jézus Krisztus és Napoleon jelentőségével senki sem vetekedhetik. A ma emberei közül sok szavazatot esett Edisonra, a telefon és sok száz más találmány felfedezőjére és még néhány világjelentőségű munka és találmány felfedezőjére, de a legtöbb szavazatot Mussolini és Henri Ford, az amerikai autókirály kapták. Az egyetlen nő, akire a szavazatok egy jelentős része esett, Curiené, a rádium felfedezőjének felesége és lelkes munkatársa volt. A következő kérdésre beérkező feleletek azt mutatják, hogy az ifjuság lelkén minden országban elemi erővel uralkodik a haza és válás iránti szeretet. A nagygyűlés lefolyásáról nyomtatott jelentés fog megjelenni, amiről majd részletesen beszámolunk nektek.

A csokoládé 400 esztendő. Ti, akik jóízűen majszoljátok a csokoládét, nem is gondoltok arra, hogy ebben az esztendőben van ennek a gyermek által kedvelt édesség feltalálásának 400 esztendő évfordulója. Ezt a kedves és hasznos táplálékot Európában a mexicói indiánok szállították az Ur 1526-ik esztendejében. A feltalálójának neve: Fernando Cortez. A csokoládé neve mind a mai napig megőrizte indiánus eredetének emlékét, mert ugy-e ezt sem tudtátok, hogy a csokoládé voltaképpen indián szó. A „csoko” szó tulajdonképpen indiánul zubogást jelent, míg a „lat” szó egyszerűen vizet. Ennélfogva a csokoládé idegen nyelven ma is azt jelenti, hogy zubogó víz, ami arra vall, hogy már a régi benszülöttek is csokoládé kávét főztek a kakaócseserjék gyümölcséből. A kakaó gyümölese különben a régiek idején furcsa szerepet töltött be: az ősi mexikói kereskedelem váltópénzül használta. Európában eleinte nagy ellenszenvvel fogadták a csokoládét. A 16-ik században azoknak, akik a csokoládé szószólójául szegődtek, sok csalódáson kellett keresztül menniök. Egy feljegyzésben azt írják róla: „A csokoládé olyan ital, amely inkább disznóknak való, mint embereknek”. Látjátok, még ilyen rossz izlésű emberek is vannak. 1600-ban már a csokoládé végkép megnyerte európai esatáját, diavattá, az ingyencség mértékévé vált, ma pedig egyike a leghasznosabb táplálékainknak.

Ényhe, édes, kellemes hashajtó a

PURGO BAYER

Öcsikét megátkozzák.

(Levél nagyapóhoz.)

Édes nagyapóka lelkem, elemista korom egy igen szomorú emléke elevenedik meg most, hogy áteveztem a gimnázium második osztályába is. Augusztus vége felé járt az idő. A budai piacon óriási dinnyehalmok domborultak s mögöttük kofák üldögéltek rettentő nagy ernyők alatt. Az áldott nap tikkasztó lévséggel perzselte a piacot, vajmi kevesen lézengtek a piacon. Képzelteti, édes nagyapóka lelkem, a kofa néni nagy szomorúságát: sehogy sem fogyott a dinnyehalom. A pajtásaim közül egy sem mutatkozott: egyedül, egyedül a pajtások közül, gurigáztam a budai piacon, no meg velem volt a hűséges Pufi is, amellyel egykor örökharagban voltam, aztán örökbékét köttem.

Hát, csak hajtottam, hajtottam, terelgettem jobbra-balra a gurigát, a Pufi meg mindenütt a nyomába, hirtelen-váratlan azonban — Uram Jézus, ne hagyj el! — a guriga egyik dinnyehalomnak iramodott, a Pufi, persze, utána, a guriga

is, Pufi is a dinnyehalomba gabalyodott, aminek az lett rettenetes szörnyű következése, hogy a

dinnyék megbolondultak, szertesztgurultak, a kofa néni sivalkodott, aztán hanyatvágódott, részint ijedtében, részint mert a dinnyék egyrésze egyenest a kofa néninek gurult, mégpedig rettenetesen szörnyű nagy erővel. Ez még semmi, de pont ekkor kellett odalibbenie a cernavékony, nyakigláb Cicukának, akiről nemrég irtam nagyapónak, hogy látogatóba jött Sztánci nénihez, a mamájával a kurtavastag Cucika néniel, akiket — tetszik tán emlékezni — azzal füstöltem ki, hogy Cicikének egy tulipánnal kedveskedtem, amelyben egy szorgalmas méhecske vala, az Cicukának az orrát megcsipte, mire az orroszka megdagadt egy szó, mint száz, éppen ekkor kellett idelibegníe Cicukának, aki bizonyosan ábrándozott, nem vette észre a dinnyehalom összeomlását, bezzeg, hogy beléjük botlott a guruló dinnyékbe, egy éles sikoltással végigvágódott. Hiszen, a kofa néni is, a Cicuka is feltápászkodott, de az én tollam gyenge annak leírására, milyen cifra szavakkal teremtettézt körül engem a kofa néni, s ez még semmi, de még meg is átkozott, hogy asszongya: dinnye nőj jön ki a hasából, te csirkefogó! Persze, szekundált mellette Cicuka is, mondván: Az, az, csirkefogó! Ismerem én a jómadarat. Rendőr! Rendőr! Fogják meg! Fogják meg!

Mondanom se kell, hogy a bájos Cicuka kibált rendőrért, de, szerencsére, ilyenkor a rendőrbácsik bőhiskolnak, én hát nyugodtan felgurigáztam a Rózsadombra. Azonban . . . itt jön a

java, nagyapó lelkem. Hát nem megfogott a kofa néni átka? Csakugyan kinőtt a dinnye a hasamból s gurult, gurult, egyenest a szájam felé, s hallottam, amint mondta: No, ha elgurítottál ebadt! Persze, nagyapó, mint afféle tapasztalt ember, tudja, hogy álmomban nőtt ki a

dinnye a hasamból, de bizony megizzadtam belé. Így volt, vége volt, félig valóság, félig álom volt, holnap a kofa néni és Cicuka ne legyen a nagyapó vendége!

(Kisbacon.)

A másolat hitelül:
ELEK NAGYAPÓ

Szép levelek.

I.

Édes Nagyapó!

Nevenapja alkalmából én is megszólalok es kívánom, hogy a jó Isten sokáig éltesse Nagyapót, hogy még számos éven át éltesse unokáit mesével, verssel.

Hála Istennek, vége az iskolai éveknek, itt az „Aranyszabadság”. Most már van idő levélíráshoz is, egyébre is. Jún. 26-án d. e. volt a záróünnepünk. Én is szavaltam egy költeményt heményik Sándortól: „Mi mindig bucsuzunk”. Ez éppen aktuális volt, mert én is a többi osztálytársaimmal együtt elvégeztük a negyedik polgárit és most bucsuzunk örökre életünknek legszebb korától. Este egy jól sikerült műsoros estélyt rendeztünk. Én egy színdarabban és két táncban szerepeltem. Előadásunk után tánc volt, melyen a III. és IV. osztályosok ott maradhattak. Engem azonban anyukáék haza hoztak. Diák leány kevés maradt ott, csak vagy három-négy, úgy, hogy inkább csak felnőttek voltak.

Most következett egy nagyon nehéz feladat, nemcsak rám nézve, hanem anyukáékra nézve is, t. i. az én pályám megválasztása. Hát, bizony, én nem gondoltam, hogy ilyen nehéz lesz a pályaválasztás, csak amikor jól fontolóra vettük a dolgot, sült ki, hogy nem könnyű feladat. Végre anyukám úgy oldotta meg a dolgot, hogy én csaknem kiugrottam a bőrömből örömben. Innen, Dicsőből sok leány járt és jár Szebenbe a zárdába. Az „Orsolya” zárdában van polgári iskola, német továbbképző és ki lehet járni a városba egy német kereskedelmibe. A „Sz. Ferenc-rendi Nővérek” zárdájában szintén van polgári iskola, azonkívül négyéves kereskedelmi, tanítónőképző és polgári képző. Anyukék úgy határoztak, hogy mivel a négy éves kereskedelmi igen hosszú idő és mégse olyan jó állás a hivatali állás, elvégzem az elemi-képzőt, (tanítónő képző) s ha addig fölállítják a polgári kép-

zőt is, hogy zenetanárnő lehessen, zongorázni, énekelni nagyon szeretek, ez éppen nekem való lenne. Mit szól hozzá, édes nagyapó? (Helyesen választottál.) Egyelőre tehát a zárdába, tanítónőképzőbe. Legalább én is megkóstolom az internátust és megsíratom az édes otthont (már ha igen, de adja Isten, hogy ne úgy legyen.)

Mi már igen sokszor fürdöttünk a Küküllőben. Hát nagyapó fürdött-e már szabadban az idén? Miféle patak vagy folyó folyik Kisbacon mellett? (A Barót patak, de lehet benne fürödni.) Ősike hol fog nyaralni? Kisbaconban? (Itt, meg a Balaton mellett.) Olyan „Meszlesz Ferenc” vannak itt Dicsőben is elegenden. De én csak azt mondom, ezek csak azért nem élvezik a „Cimborát”, mert nem tudják megérteni. Nem tudják magukat úgy beletalálni, hogy megérthessék, megszeressék. Én nem tudom, hogy vannak-e egyáltalán, akik úgy szeressék a „Cimborát”, mint én? Igaz, még csak négy polgárit végeztem, de ha a jó Isten adna olyan hosszú életet nagyapónak, hogy szerkeszthesse a „Cimborát” és nekem is, hogy olvashassam, elolvassam én még száz éves koromban is. Különben én mit nem szeretek olvasni? Amit a kezembe adnak, vagy ami a kezembe kerül, még ha éppen szónoki beszéd is, elolvasom, mert nagyon szeretek olvasni. Most is a tegnapi két könyvet olvastam ki: Bocs Bálint „Tányértalpu koma vitézi tettei Boszniában”, továbbá „Mulatságos kalandjai a Moziban” és Gauss Viktor: „A burok földjén”. Ujabb Jókai könyveit olvasom. De azért naponta a legtöbbet zongorázom. Nagyon szeretem a zenét. Tudja Isten, ha tőlem függne, napokig elzongoráznék megszakítás nélkül. De van még zongorán kívül egyéb teennivaló is, nem lehet csak mindig zongorázni, mert akkor ki segít anyukának a házidolgokban, ha nem az ő „nagy leánya?”

No, de most végzem levelem, mert máskorra is kell hagyjak valamit gondolataimból. Még

csak egyet. A IV. polgárit általános 9.51-es bizonyítvánnyal végeztem.

(Dicsőszentmárton, 1926. jul. 25.)

Szeretettel üdvözli Nagyapót
unokája:

Péter Margit

II.

Drága jó Nagyapó!

Közeledik Nagyapó névnapja, s én sietek, hogy szívem egész szeretetével hosszú, örömteljes életet, s az elérhető legnagyobb boldogságot kívánjam sok-sok ezer gyermekszívtől forrón szeretett Elek nagyapónak!

Bár szárnyam lenne, s elrepülnék messze, messze, a havasokkal borított Székelyföldre, ott leszálnék egy kis ház előtt, belépnék az árnyas udvarba, s egy jóságos arcú öreg embernek, az én drága Elek nagyapómnak, megcsókoluám a kezét, s a jó Istentől sok-sok boldogságot kérnék rá. De így csak levélben köszönhetem meg a jó-ságát, amellyel egész életén keresztül elárasztotta a magyar ifjúságot és gyermekseréget. Nem tudjuk eléggé meghálálni nagyapónak jó-ságát, hogy oly sok boldog órát szerzett a magyar gyermekeknek meséivel és gyönyörű ifjúsági könyveivel. Én mégis legjobban örülök a Cimborának, amely hétről-hétre újabb örömeket szerez olvasóinak. Szívdobogva várom a postás jövetelét, nem hozza-e az én legjobb barátomat; a Cimborát. Mily jól esik leckéim végeztével elő-venni a kedves lapot, amelyből, amellet, hogy gyönyörködünk, — sokat tanulunk!

Nagyon-nagyon tetszik „Szilasi Bálint szép históriája”, a vitéz, lovagias, önfeláldozó hőssel. Bálinttal, a szelíd, kedves Marikával, az okos, Péterrel, Pál diákkal, a vitéz magyar urakkal. Megismertem a törökökkel, a régi magyar főurakkal, a török világgal, a XVI. század szokásaival, hadviselésével.

Nagyon sokat gyönyörködöm a gyönyörű elbeszélésekben, amelyekben oly gazdag a Cim-bora. Különösen tetszett a Napsugár levente, amely megtanít, hogy szeressük forrón ezt a kék hegyekkel, vadvirágos rétekkel, erdőkkel borított, drága Erdélyt. Jól mulatok a pajkos, vi-dám Ősike „nadselü” gondolatain, újabban Gavallér Jankó kalandjain. Nagyon tetszik a „Tamás érdeklődik”, amely oly sok szép ismerettel gyarapítja elménket, valamint a „Mi újság” c. rovat is.

Oh, drága jó nagyapó, mily mesterileg állítja össze a Cimborá tartalmát! Nem is gondol-

juk, amikor gyönyörködve olvassuk az erdélyi magyar gyermekek lelkének e kincsét, a Cimborát, hogy közben mennyit tanulunk!

Drága Nagyapókám, ezért a sok örömeért esérébe csak szeretetiinket adhatjuk. Hisz nagyapó sem kíván mást, csak: Szeretetiért szeretetet!

S most, ezen a nagy ünnepen sok szerető gyermekszív dobogja: „Éljen Nagyapó soká, soká, boldogan, szereteteivel együtt!”

Kezeit csókolják

(Nagyvárad, 1926. jul. 11.) szerető unokái:

Varga Anikó és Évike

Melacka, 1925. október 22. Ursik Mária.

Édes, drága jó anyácskám,
Köszöntelek neved napján.
Hogyha szívem szeretete
Liliommá válna:
Az én kedves édes anyám
Életében mindig, mindig
Liliomon járna . . .

(Budapest.)

Lampérth Géza.

A piacon.

Urinő: Friss ez a vaj? Bizonyára teavaj?

Kofa: Nem, kérem, ez tehénvaj.

(Karánsebes.)

Zápor László.

Elek nagyapó üzeni:

— **Király Lili és Éva, Kolozsvár.** Néhány napja üzentem nektek, hogy szeretném, ha nemcsak a legszorgalmasabb megfajtók, de a legszorgalmasabb levélírók közé is tartoznátok, s mintha megéreztetek volna üzenetemet, jött a levél, még pedig jó hosszú, melyben jelzitek, hogy ezután ígért nélkül is szorgalmasan írtok. Amint látom, kellemesen telt a vakációtok, voltatok Marosludason, voltatok Szovátán, így már lesz amiről beszámoljatok. Én itthon nyaraltam, mert engem nem enged el hosszabb időre a Cimbora, de szerencsére oly nagy a keretem, hogy nagyokat sértálhatok benne s így felesleges máshová mennem. A könyvjegyzékekből azt látom, hogy alig egy két könyv kivételével igen értékes a könyvtáratok. Szeretnék tudni, mely könyveim hiányzanak a ti könyvtáratokból. Minthogy összesen hat könyvem van meg nektek, s körülbelül száz gyermek- és ifjúsági könyvet írtam idáig, az üzeneteknek szánt két oldalt tele kellene írnom könyveim jegyzékével. Felsorolok azonban a fontosabbak közül néhányat: **Uzoni Margit, Rügyfakadás, Oh, szép Ifjúságom, Honszerző Árpád, Szigeti veszedelem, Toldi, Nagy magyarok élete, A mesemondó, Nagyapóéknál, Az arany leszület, Grimm mesék stb., stb.** A hiányzó számok pótlását egyenesen a kiadóhivataltól kérjétek. A hirdetett könyvekért járó százharminc leít szintén oda kell küldeni. — **Glück Imre, Szatmár.** Intézkedtem, hogy az ujságot Máramaroszigetre küldjék, a hiányzó számokat azonban, majd ha visszakérülsz Szigetről, kérd egyenesen a kiadóhivataltól, mert annak igazán nincs értelme, hogy azokat utánad küldjék Szigetre, aminthogy annak sincs értelme, hogy te, a szatmári fiu, rajtam keresztül pótoltsd a hiányzó számokat, amikor csak oda kell sétálnod a kiadóhivataltól és ott azonnal megkapod. — **Majos Erzsébet, Beregszász.** Örvendek, hogy hétről-hétre tartalmasabbnak találd a Cimbort, hiszen magam is erre törekszem. Nemkülömben annak is, hogy tiszta kitűnő volt a bizonyítványod, s hogy egyszerre két levelet írtál annak öröme, hogy első leveled megírása után olvastad az üzenetemet. Emiatt ugyan miért haragudnál? A rajzodat megkaptam. Korodhoz képest ügyesen rajzolsz. Szeretettel várom további leveleidet. — **Sándor Erzsébet és Magdi, Nagyszeben.** Te is beállsz Nagyapó szorgalmas levélírói közé s a vasárnap délutánt, amikor egyedül vagy, felhasználod a levélíráshoz. Alig várod azt a napot, amikor az ujságban meglátod Nagyapó arcképét, még inkább azt, amikor személyesen megismerheted. Magam is szeretnék elmenni Nagyszebenbe, mert szégyennel kell megvallanom, hogy ebben a városban még sohasem jártam. Amint látom, Cofalván és Kóród-

szentmártonban nyaraltatok a két nagymamátoknál, s így remélem, lesz miről beszámolj. **Magdi hugo eskád,** akit a Cimbora olvasásával szoktál elaltatni, levélírással közben felébredt s azt üzeni, hogy sokat meséljek. Mond meg Magdának, hogy csak bizza rám, mesélek én, hogyne mesélnék. Számrejtvényed sorrakerül. — **Fenűkel Margit, Szalárd, Bihar megye.** Leveledet továbbítottam a kiadóhivataltól s remélem, mire ezt az üzenetet olvasod, már kaptál is megnyugtató választ. — **Csürös István, Kolozsvár.** Képzem, milyen jól telt az időd Kolozsvárt Mili nővérednél. Leveled egyszerre érkezett Öcsikével s a Mili csomagjával, mely igen-igen kellemesen lepött meg a tartalmával. — **Szilvássy Károly, Színérváralja.** Csakugyan ezer esztendeje annak, hogy nem írtál levelet, de ezen nem csodálkozom, mert te gazdafiú vagy, s tavasz nyíltától tél apó megérkezéséig a gazdaember levélíráshoz nem igen ér rá. Írtam a kiadóhivataltól, hogy a beszámolóval nyert könyvet pótolja s az előfizetőszerzősért is könyvet küldjön neked. Mondanom sem kell tán, hogy én is sokszor gondoltam rád. — **Dominits László, Saroltavár, Temes megye.** Amiatt nem írtál eddig, mert nem tudsz helyesen írni magyarul, minthogy német gimnáziumba jársz és arra kérsz, hogy számoljam össze a helyesírási hibákat. A negyven soros levélben összesen tizenhét hibát találtam. Ezek azonban többnyire vesszőhibák. Például megfélekedtél a vesszőről a „hogy”, a „mert”, „amely”, „aki” előtt Hangsúlyozom, hogy megfélekedtél, mert nem minden esetben hiányzik a vessző. Ezeket a hibákat tehát elkerülnöd, ha valamivel lassabban és gondosabban írnál. Lehetőleg minden héten írjál Nagyapónak s biztosítalak arról, hogy egy éven belül kifogástalan lesz a helyesírárod. Betűrejtvényed sorrakerül. — **Máthé Boreza, Marosvásárhely.** Intézkedtem, hogy ezután nevedre (Sándor János-ucca 15.) küldjék az ujságot. — **Hánn Etus, Temesvár.** Nagy beteg voltál, most kezdted lábadozni, s ime, már levelet írsz Nagyapónak, mert nagyon szereted őt. Szereted, mert oly szép meséket ír, hogy néha háromszor is elolvasod. A meséket is, meg az egész Cimbort is. A doktor bácsi 10 percet engedélyezett neked, hogy levelet írhasz nagyapónak. Ott állott a hátad mögött, nézte az óráját és neked hirtelen be kellett fejezned a levelet, a doktor bácsi „háborgott már, mint egy haragos tenger”. Nem is képeled, mennyire meghatott a leveled, s valóban szeretném minél többször látni a kezdet írását, de természetesen meg kell fogadnod a doktor bácsi szavát, mert az ő mormogása nem haragos mormogás, hanem a szeretet muzsikája. — **Benkő Lajos, Szászváros.** Emlékszem, hogy írtál levelet s arra is, hogy válaszoltam reá. Írtál csak sűrűn és sűrűn kapod a választ is. — **Boér István, Fogaras.** Először találkozom a neveddel, levelet is

várok hát téled, némesak megfejtést. — Frank Margitka, Nagykároly. Ami veled történt, több-czer gyermekkel történt meg az idén, s fog meg-történni valószínűleg a jövőben is. De ez né csüg-gesszen el. Ne feledd el a latin közmondást: Te-ber alatt nő a pálma. Az csakugyan szomorú, hogy nem nyaralhattál Nagybányán, de te mégis meg fogsz bocsátani annak, aki miatt nem nyaral-hattál, mert a Miatyánk meg arra tanít: „Bocsáss meg minékünk, amiképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.”

Felhívás a szülőkhöz!

Az erdélyi lapok kiadóhivatalait a papír és a lap előállításához szükséges anyagok drágulása, valamint a nyomdaipari munkabérek emel-kedése már jó idő előtt arra készítette, hogy lap-jaik árát kivétel nélkül emeljék. Mi, bár a drá-gulás következményeit teljes mértékben visel-nünk kellett, továbbra is lehetővé akartuk fenni a kisebb anyagi lehetőségekkel rendelkező gyer-mekek számára is lapunk olvasását és a lap árának emelésétől eltekintettünk. A mai nehéz viszonyok mellett magunkra vetjük továbbra is a lap régi áron való előállításának feladatát, de ezt csak az esetben tehetjük, ha kulturális mun-kánk teljesítésében lapunk előfizetői, illetve azok szülei segítségünkre vannak.

Sajnálattal kell megállapítanunk azonban, hogy a szülők részéről nem találkozunk kellő megértéssel és többszöri kérésünk, sürgetesünk dacára nagyszámu előfizetőnk nem egyenlítetté ki az előfizetési díjakat.

Méltóztassanak belátni, hogy a lap előállít-ása nekünk hetenkint nagy összegbe: papírba, munkabérbe, bélyegköltségbe kerül, melyeket készpénzben fizetünk és a kiadásokra csak az elő-fizetési díjakon keresztül nyerünk fedezetet.

Nagyon kérjük tehát mindazokat, akik a Cimbora előfizetési díjával hárallékban vannak, HALADÉKTALANUL egyenlítsék ki azokat, mert ellenesetben kénytelenünk leszünk a lap küldését címükre beszüntetni és a hátralékos előfizetési díj erejéig ellenük a peres eljárást megindítani.

Az előfizetési díjak a következő címre fize- tendők be:

Belföldön: A Cimbora kiadóhivatala címére Satu-Mare, str. Mircea cel Mare 3.

Csehszlovákiában: A Szlovák Általános Hitelbank fiókjához, Kosice, a Cimbora ott vezet-tett számlája javára.

Magyarországon: A Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank központjánál, Budapest, Broezkö Gyula, Satu-Mare, számlája javára.

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is fogosít!
A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyer-tesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hó- nap végén közlöm!
A megfejtések beküldésének határideje a hónap 10-ik napja.

Pótlórejtvények.

Beküldte: Perl Lécsi.

argit
kos
ány
usi
ram
epül
erko
züst
ozsdás
nyv
emes
ecilia

Beküldte: Hercz Zsóka.

aj
épa
ga
ap
grek
bolya
unka
ma
ulcs
iba
lom
ó

Egy híres színműró neve.

Egy nagy magyar hős neve

Sakkrejtvény.

Beküldte: DOBRÁNSZKY GYULA.

	se	ter	
je	ke	gon	nad
lü	lat	ő*	me
csi	lő	a	do

CIMBORA szerkesztősége és kiadóhivatala.

Szerkesztőség:

Bajánii-Mici (Kisbaczon) u. p. Bajánii-Mare (Nagy- baczon) jud. Treiscaune (Háromszék-megye). E címre küldendők a „Cimbora” részére szánt kéziratok, az Elek Nagyapóhoz írott levelek és rejtvénymegfejtések.

Kiadóhivatal:

Sátu-Mare (Szatmár) Str. Mircea cel Mare 3.
A kiadóhivatalhoz küldendők a „Cimbora” előfize- tési bejelentései és díjai.

Előfizetési díjak:

Romániában évi 400 lei, negyedévenként 100 lei.
Csehszlovákiában évi 80 csehszlovák korona, negyed- évenként 20 csehszlovák korona.

Magyarországon évi 144.000 magyar korona, ne- gyedévenként 36.000 magyar korona.

Ausztriában évi 12.000 osztrák korona, negyed- évenként 28.000 osztrák korona.

Jugoszláviában évi 200, negyedévenként 50 dinár.

Laptulajdonos: Szabadsajtó-könyvnyomda és Lapkiadó rt.
Felelős szerkesztő: Dénes Sándor.

— Brumm! Há! Végem van! — ordította — és fel-
ébredt.

Ott feküdt a hálókoesi padlóján, az ingó-ringó,
puha-pelyhes ágy mellett. Szemes doktor nevetve né-
zett le a felső ágyból, az ablakon napsugár tán-
colt — hála Istennek, visszakerült az ősvilágból, mégis
csak álom volt, gonosz rossz álom az egész!

a kockás zöld kabátot. De nem voltak sehol. Csak a régi,
lenézett, hűségese öltözet maradt a testén! a barna szőr-
bunda, ami egynapos kora óta melengeti s nem kopott
el még sem.

— Hej lánchordta fakarika, hol a ruhám? — ordi-
tott méltó haragjában.

— . . . a ruhám! — felelt rá a nagy sziklafal felől
a visszhang.

Balambér dörzsölte a szemét.

— Álmodom, úgy látszik, álmodom! — dünnögte
esodálkozva. Avval jól beleszurt gyöngö tányértalpába
egy ott heverő, nagy tövissel. Ajó, jujuj! — fel is szisz-
szent menten és még ijedtebben csóválta a fejét.

— De hisz ez fáj, akkor nem alhatom mégsem. Ho-
vá kerültem? Micsoda varázslat szállott rám?

Leszállt az ágyról, azaz, hogy feltápászkodott a fü-
ből és kémlelte a vidéket. Ismerősnek találta, de csak
nem akart eszébe jutni, mikor is járt ezen a tájon. Nem
messze meredek sziklafal szökött a magasba; alatta
patak esobogott a fák között. Balambér arra tartott,
hogy legalább egy ital vizet igyék reggelire.

— Brum, brum! morfondérozott, a míg a friss vi-
zet nyelte — olyanforma ez, mint odahaza nálunk. De
hová lett az országut? A házunk sines sehol! És milyen
ritka az erdő! Soh' sem volt a mi erdőnkben ennyi
tisztás!

— Brum-brum! brummogott a háta mellett egy
szörnyű vastag hang. Balambér dirmegő dörmögése
olyan volt hozzá képest, mintha égzengésben árva légy
döngiesel. Ki lehet ez a mennydörgő hangu mormogó?
Ijedten fordult hátra az urfi, hát, egy tiszteletre méltó
bundás-rokon állt a patak tulsó partján és szikrázó sze-
mekkel vizsgálgatta tetőtől-talpig a jövevényt. Balam-
bér szerényen megszólította:

— Jó reggelt, rokon! Nem mondanád meg, hol va-
gyok?

Hanem az óriás nem értette az emberi szót. Nagyot
ordított és dühösen törtetett át a patakon Balambér
felé.

— Ennek fele sem tréfa! — gondolta az urfi és
még alázatosabban szólalt meg, de most már medve
nyelven.

— Ne bánts, rokon! Eltévedtem, nem tudom, hol
járok! Inkább segíts rajtam!

Diridom-diridom, az idegen ezt is csak feliből-harmadából értette meg. Dörmögött rá valamit, ami viszont Balambérnak volt félig érthetetlen.

— Csodálatos! — tűnődött szegény — hát már a medve-nyelvet is elfelejtettem!

De nem volt idő a tűnődésre. Az idegen tányértalpu már mellette brummogott.

— Jőjj velem, diridom— brum-brum! — ezt brummogta.

Az urfi ijedten engedelmeskedett. Futottak, loholtak jó ideig, bizony csak úgy négy talpon, míg egy nagy barlang elé érkeztek. Ezt már felismerte Balambér.

— Ahá, ez a mi öreg barlangunk! Csak az a furcsa, hogy most egészen a patak partján van. Mikor utoljára láttam, alig egy hete, a patak mélyen alatta esobogott!

A barlangból barátságos brummogás hallatszott ki. Két vidám kis bocs játszott odabent, édes anyjuk pedig a bejáratnál üldögélt és szénát reggelizett.

Mikor meglátta a közeledőket, eléjük sietett.

— Brum— durdum, ezt a fiatal rokont itt talál-
tam a patak partján! — mutatta be az urfi az óriás rokon.

— Ki vagy, fiatal! — kérdezte az óriás medve óriás felesége.

Balambér lassanként megszokta a beszédjüket. Észrevette, hogy medve-nyelv az mégis, de különös, régifajta, ahogy a nagyapját hallotta néha brummogni.

— Én Barlanghy Balambér vagyok — felelt szerényen. — Eltévedtem, nem tudom, merre is járok most!

— Jere be hozzánk, pihend ki magad — hívta barátságosan az óriás néni. — Tessék, egyél egy kis szénát, ha éhes vagy!

Brr! Szénát reggelizni! Tegnap vajat, kávét, ma közönséges szénát, mint valami ló!

— Brum-brum! Husotok nincsen? — kérdezte.

— Hus! — nevetett a néni. — Nem igen eszünk mi húst; nem vagyunk hiénák! Mammuth őfelsége is szénát eszik, nem húst!

— Mammuth őfelsége? — bámult el Balambér. — Hát nem az oroszlán a király?

Most meg a két óriás nézett rá meglepetten.

— Az oroszlán? Miért lenne az oroszlán? Hiszen ő

om!
Két gyerek is játszott a tűz körül: nagy esontokat dobáltak egymáshoz, míg az egyik ős-szülő rájuk nem kiáltott.

A vasesorájuk ott sustergett a parázson. Medvehúst sütöttek, aztán jóétvágygal falatoztak. Még a esontokat is felhasználták, hogy a velőt kiszüresölhessék belőlük.

A hős keeskevadász és taránszarvas-ölő nagyon elszomerodott, amikor végignézte az ős-ember lakomáját. Ezekről az emberektől nem várhat semmi jót. Hiszen szegények alig élnek jobban, mint ős-Barlanghy bácsi és élete párja!

— Menjünk, ős-Sakál ur, menjünk! — szólt bánatosan kísérelőjéhez. Csöndesen tovább akartak állni, de hirtelen nagy írvöltözés támadt a barlang körül. A Másbőrében járó hű társa az ős-kutya, megérezte az idegen szagot. Dühösen rontott a bokorban lapuló atyafiakra. ős-Sakál ur szűkülve menekült, ám Balambér nem ijedt meg egykönnyen. Szembeszállt az ős-kutyával, pedig feneked volt ez, mint a magyar farkasok. Teletorokkal ordította el az ifjú a medve-harcidalt, kétlábra állt és csíhi-puhi-ütötte-verte, pofozta az ős-kutyát. El is bánt vele, ha a hűségese házőrzőnek segítségére nem jönnek a gazdái. ős-papa meg ős-mama felpattantak a tűz mellől a vad ribillióra és egyszerre ott táncoltak nagy fenekedéssel Balambér mellett.

— No szegények, mest ütött az utolsó órátok! — gondolta a hős keeskevadász.

— Brum-brum, ne okvetetlenkedjete, ős-emberek, mert baj lesz! — kiáltotta. — Megeszlek benneteket szőröstől-bőröstől!

Kiabálhatott a Kétlábuaknak! ős-papa kezében pendült a kézi, elsurrant róla a nyilvessző és kőhegyével belefúródott az urfi fültövébe.

Huj, százezer kakuktojás, ez már sok! Éktelen dühbe gurult Balambér! Tüskén-bokron át rontott a Kétlábuakra. Ping, ping, zzz! A második nyilvessző koppant a koponyáján, aztán hirtelen megnyílt a lábai alatt a föld; beleesett a verembe, amit ágakkal, füvel takart el a Másbőrében járó, hogy a veszedelmes vadállatok észre ne vegyék és bele pottyanjának! Elsötétült előtte a világ, eltűnt a barlang, a lángoló mágiya, zuhant, zuhant a mélységes feketeségben, míg végre puff! Iszonyuan odavágta a fejét a verem fenekéhez.

Ős-Sakál ur már egészen közel esuszott a pece-nyéhez.

— Azt sem tudom, tisztelt uraság! Ejnye, milyen pompás friss peceenyére tett szert uraságod! Szinte esiklandozza az orromat az illata!

— Látom! — szólt Balambér. — Látom, hogy nagyon ráchezett! Tisztelt dédunokája ugyan csunyat tett velem tegnap, de én nem vagyok bosszuálló. Telepedjen mellé, része legyen benne!

Nem kellett kétszer biztatni Ős-sakál urat! Egyszeribe odapendült a szarvas mellé és akkorákat nyelt a husból, hogy a szeme is kidülledt.

— Ismeri kegyelmed a Másbőrében járót! — kérdezte Balambér, mikor végre tele ette magát.

— Hogyne ismerném! — felelt az őssakál, száját nyalogatva, — ott tul a hegyen lakik; egy rokonom állandóan mellette tartózkodik.

— Egy rokona? Hm-hm — nem kutyának hívják azt a tisztelt rokonát!

— Ne beszéljen uraságod idegen nyelven! — figyelmeztette az urfi Sakál Tihamér őse. Nem tudom, mi az a kutya!

— Már pedig kutya lesz az mégis! — dörmögött a hős kecskevadász, elefántlovag és taránszarvas-ölő. — Nem hiába hasonlít Sakál Tihamér is, az őse is a kutyához!

Azután ezt kérdezte:

— Elvezetne engem a Másbőrében járóhoz!

Ős-Sakál ur szívesen vállalkozott. Egész délután futottak a hegyoldalban. Nagy bölényesordák legelésztek a völgyben, egy helyütt pedig az ős-orrszarvut zavarták meg fürdésében. Volt is ijedelemben Ős-Sakál ur! Úgy elinált, hogy Balambér alig bírt nyomába jutni. Estefelé a Másbőrében járó lakása elé érkeztek. Nagy barlangban tanyázott az ősember. A barlang előtt égett a tűz, magasra csaptak a lángok, hullott a szikraeső. Piros fény világította meg az ős-esaladot. Balambér jól láthatta őket a bozótból, ahol meghuzódtak Ős-Sakál urral. Réműletes alakok voltak, az már bizonyos! Bozontos hajuk a vállukat verte, izmos karjuk meztelenül nyult ki a medvebőr-ködmönből. Balambér nem tudta, melyik az ős-apa, melyik az ős-mama; egyformán csunya és szörös volt mindenkinek az arca.

ép' úgy fél őfelségétől, mint akármelyikünk! Ő is itt lakik a szomszédban, de nem ajánlatos a barlangja felé járni, mert ha rossz kedve van, a medvét is megeszi!

— Az oroszlán itt lakik a szomszéd barlangban! A mammuth a király! Hová csöppentem én esodamódra! — dörzsölgette buksi homlokát az urfi. — Hiszen Szemes doktor mesélt tegnap a mammuth-ról, a barlangi oroszlánról meg óriás rokonaimról. Ők együtt éltek az ős emberrel; de annak lehet vagy negyven-ötven-ezer esztendeje, úgy mondta a doktor.

— Biribum-brumbum, min gondolkozol, rokon! — szólalt meg az óriás-néni. — Nem szereted a szénát?

— Megezem azt is, ha más nincs! — fanyalodott rá Balambér a sovány reggelire. — Azon töprengtem, hogy minő esodás világba csöppentem én! Mondd, kérlek, melyik város van ide legközelebb?

— Város? — az óriás rokonok nem tudták, mi az.

— Sok ház van ott egymás mellett, emberek jönnek-mennek folyton, — magyarázta Balambér.

— Fűrésa dolgokról beszélj! — csóválta fejét az óriás. — Mi az a ház? Mi az, hogy ember?

— Már bizonyos, hogy az ősvilágba jutottam! — rémült el Balambér. Aztán meg magyarázta, hogy mi az az ember.

— Ahá, a Másbőrében járót gondold! — kiáltott a néni.

— A kétlábut! — tette hozzá a férje.

— A kétlábut? Hát legyen Kétlábu, — hagvta rá az urfi. — Aki ólomdarabokat tud a bőrünkbe küldeni a tűzokádó esőből. Brum-brum! olyan a hangja a tűzokádó esőnek, mint a mennydörgés és villámlik, mikor az ólomdarázs kirepül belőle.

— Nem, ezt sohasem láttuk! — mondták a rokonok. — Erre nem is igen jár a kézlábu. Messze, tul a hegyen találkozhatsz velük, ha kíváncsi vagy rájuk. De jőjj inkább be, pihend ki magad!

Balambér köszönte szépen a szíves invitálást, de nem fogadta el. Mégis, megkeresem az embereket, — gondolta. — Talán közöttük nem változott meg ennyire a világ!

Elbucszott óriás rokonaitól és indulni akart. Amikor ekkor vészes trombitálás hangzott fel valahonnan.

— Ahá, a katonabanda mégis megmaradt! — de-

rült fel az urfi ábrázata. Hanem a rokonai annál inkább megrettentek.

— Ófelsége! — dörmögte ijedten Ősmedve apó.

— Jaj, jaj, mit kereshet erre! — rémüldözött az anyó.

— Bujjunk el, ne találjon künn bennünket! Nem szereti, ha utánna leskelődünk!

Behuzódtak a barlangba, de Balambér bizony kikukueskált a sziklabejárat mellett.

Egyre közelebből hangzott a rettentő trombitálás, de még mindig nem lehetett tudni, melyik irányból. Mintha az egész környék megzendült volna! A madár-ének elhallgatott a fákon, minden állat esze nélkül bujt, menekült őfelsége elől.

Végre előbukkant a fák közül egy kicsiny csapat.

Elöl járt a király, Mammuth őfelsége. Akkora volt mint egy ház; veres-barna szőre hosszan csüngött le róla, takaró gyanánt. Ormányát magasra emelte s nézett kémlelődve jobbra-balra. Két óriás agyara a szeméig görbült vissza és fehéren villogott a napsugarakban. Az utjában álló fákat egyetlen lökéssel, gyökerestől döntötte ki.

Nyomában harsány trombitaszóval haladt a kisere-
rete; tiz fiatal Mammuth-herceg, de valamennyi jóval nagyobb a legbatalmasabb elefántnál.

Balambér most már megértette ősrokonai félelmét. Ezekkel a szönyű nagy urakkal csakugyan nem volna jó összekülönbözni! Micsoda gyöngye fegyver az ő irtó-
zatos erejükhöz képest a Baranghy-familia körme és foga! Bizony, hatalmasabb királyok ők, mint Oroszlán őfelsége, késő utódjuk Allatország trónján!

Mikor elviharzott a fejedelmi csapat, Balambér is utnak eredt.

A patak mentén cammogott és nagyon el volt szon-
tyolodva. Hogyisne! Tegnap még finom ur volt, háló-
kocsiba aludt, drótnélküli telefon muzsikált a fülébe,
meg ebédelt — most meg óeska szőrbundában, fáradt
tányértalpain bujdosik s azt sem tudja, hová menjen,
hol pihenjen, mit falatozzon.

— Ósvilági rokonaim ugyan jámbor bundások! —
dühöngte kedvetlenül. — Én bizony a húst szívesebben
eszem meg, mint a szénát! Sakál legyen a nevem, ha
nem szerzek magamnak tüstént egy kis pecsenyét!

Észrevette, hogy nem messze néhány szarvas szür-
esöli a patak vizét. Különös szarvasok voltak; az állat-
kertben látott hozzájuk hasonlókat, meg sarkközi és
jégfalvi Jeges Orbán rokon mesélt róluk: a taránd-
szarvasokról.

— Most tudom, megirigyelne előkelő-rokonom! —
gondolta, míg csendesen a szarvasok közelébe lopód-
zott.

— Brumm-brumm! — ordított egy nagyot, aztán
rávetette magát a legközelebb állóra. Ez bezzeg nem
tünt el a mancai közül, mint az aranykecske, ott a bu-
dapesti háztetőn. Annyit sem szólt, hogy nyekk! El-
nyult hangtalanul, a többi meg rémülten menekült
tövére.

Diridom-biridom, van már pecsenye! Egyszerre
megnőtt a vitéz kecskevadász büszkesége! Most már
bátran nevezheti magát tarándszarvas-ölőnek is. Lám,
lám, mégsem olyan rossz dolog visszaesöpenni az ő-
svilágba! Ez a tarándszarvas-pecsenye kitünő, ilyet nem
sütnek az étkezőkocsik konyháiban.

Evett az urfi jóévtággal, két hátulsó lábára ku-
porodván szék hiányában. Javában nyelte a finom fa-
latokat, mikor hallga! Valami ismerős nyivakolás
ütötte meg a fülét. Jobbra nézett, balra nézett, előre-
tekintett, hátra pillantott — hohó, miféle keskeny, vö-
röses pofa sunyit ott a bokrok között!

— Jó reggelt, Sakál ur! — dörrent rá vigan az ifju
ur. — Hát uraságod hogy-mint került ide Veronából?

A vöröses, keskeny pofa még alázatosabban hajolt
földig.

— Sohasem volt még szerencsém uraságodhoz! —
vinnyogta sakál-nyelven, ami azonban ép olyan furesa,
régimódias volt, mint az ősmackók beszéde. — Nagyon
örülök azonban, ha mégis megismert uraságod!

— Ne vicceljen, Sakál ur! — morgott Balambér. —
Hát nem maga lopta el a tárcámot tegnap reggel? Nem
a maga farkát csipte oda a hálókocsi ajtaja!

— Nem tudom, mi az a tárcá! Hálókocsiról, meg
ajtóról sem hallottam soha! — alázatoskodott a jöve-
vény.

— Akkor bizonyosan maga az őse annak az urnak,
aki engem meglopott!